

Sinteze și Dezbateri de Politică Externă

Buletin Săptămânal, Nr. 9, din 03.08.2009

Dimensiunea „soft power” a politicii externe a Federației Ruse în R. Moldova

**Transcriptul emisiunii radiofonice, din 30 august, realizată de Asociația pentru Politică Externă (APE) în colaborare cu Agenția de știri și analize Imedia și cu asistența Fundației germane Friedrich Ebert Stiftung (FES). Emisiunea este difuzată la Radioul Vocea Basarabiei în fiecare duminică.*

Temele emisiunii:

1. *Ce la făcut pe Vladimir Voronin să plece la Soci? Este aceasta o vizită de adio?*
2. *O nouă politică a Rusiei în spațiul ex-sovietic*
3. *Rezolvarea problemei transnistrene versus ieșirea R. Moldova de sub influența Rusiei*
4. *Factorul rusesc în spațiul informațional al R. Moldova*

Corneliu Rusnac, moderator IMEDIA: Bună ziua, dragi ascultători, sunt Corneliu Rusnac și ca de obicei, la această oră, vă invit la o emisiune de discuții pe teme de politică externă, realizată cu suportul „Asociației de Politică Externă” și finanțată de Fundația „Friedrich Ebert”.

Astăzi vom discuta despre vizita președintelui în exercițiu și liderului comunist Vladimir Voronin în Rusia pe 21 august și despre relațiile și influența Moscovei în spațiul ex-sovietic. I-am invitat în studio pe analiștii politici dl. **Oazu Nantoi din partea Institutului pentru Politici Publice, dl. Oleg Cristal de la Asociația ADEPT și dl. Radu Vrabie de la Asociația pentru Politică Externă.**

Așadar pe 21 august Vladimir Voronin a întreprins o vizită surpriză la Soci în Federația Rusă unde s-a întâlnit cu Președintele Rus, Dmitri Medvedev. Informația despre subiectele abordate în cadrul acestei întrevederi a fost cât se poate de vagă. Presa rusă a scris însă că Vladimir Voronin nu a obținut sprijinul total al Rusiei, pe care ar fi mizat și că Moscova nu ar avea nimic împotriva să coopereze și cu alte forțe politice din Republica Moldova decât PCRM. Întrebarea mea este ce l-a făcut pe Vladimir Voronin să întreprindă această vizită și ce putem spune despre rezultatele ei. Dl Nantoi, vă rog...

1. *Ce la făcut pe Vladimir Voronin să plece la Soci? Este aceasta o vizită de adio?*

Oazu Nantoi, Institutului pentru Politici Publice: În primul rând despre rezultatele ei nu putem spune nimic, deoarece este evident, în opinia mea, că vizita lui Vladimir Voronin este legată de situația politică internă în R. Moldova; este legată de faptul că partidul comuniștilor se află în minoritate relativă în raport cu Alianța anunțată și este evident că Partidul Comuniștilor, cel puțin la momentul vizitei la Moscova, încă nu și-a pronunțat poziția vis a vis de procesul de formare a structurilor puterii în R. Moldova după alegerile din 29 iulie curent. Prin urmare, se poate de spus că vizita la Moscova și plenara Comitetului Central, care a urmat a doua zi, pe data de 22 august sunt interdependente și că Vladimir Voronin aflându-se la Moscova și-a testat pozițiile pentru ca ele a doua zi să fie anunțate în calitate de declarații a celei plenary a Comitetului Central din care rezultă:

Sinteze și Dezbateri de Politică Externă

Buletin Săptămânal, Nr. 9, din 03.08.2009

- a. Partidul Comuniștilor neagă dreptul la existență a oricărei Alianțe fără participarea Partidului Comuniștilor;
- b. Partidul Comuniștilor vrea să inițieze un dialog bilateral cu fiecare partid în parte, necomunist care a ajuns în parlament;
- c. Partidul Comuniștilor vede soluționarea problemei în crearea unei coaliții de centru stânga, adică Partidul Comuniștilor vrea neapărat să rămână la guvernare.

Corneliu Rusnac: Dl. Cristal?

Oleg Cristal, ADEPT: Într-o emisiune anterioară la dvs. spuneam că aproximativ la jumătatea campaniei electorale pentru anticipate s-a observat o schimbare de atitudine a Federației Ruse față de puterea de la Chișinău. Atunci se observa că Moscova nu mai mizează în mod direct și deschis pe PCRM. Ulterior au fost publicate în ziarul Moldova Suverană care este considerat apropiat partidului de guvernământ o serie de materiale foarte dure la adresa occidentului, în special la SUA, dar și a UE pe de altă parte subliniindu-se importanța Federației Ruse pe care o poate avea în R. Moldova și încercând să lanseze ideea că occidentul împinge R. Moldova într-un loc numit de ei o a doua Georgie și respectiv pentru aderarea la NATO ca dușman al Federației Ruse. Astfel de materiale încercau să pregătească terenul pentru, eventual, o întrevvedere între Voronin și Medvedev pentru ca PCRM să câștige sprijinul, din nou, a Federației Ruse. A urmat întrunirea Voronin - Medvedev și putem să judecăm despre rezultatele ei în baza materialelor apărute în presa din Federația Rusă. Știm că presa din Rusia este supusă unui control strict din partea puterii, respectiv ceia ce apare în presă este semnalul dat de către puterea de la Moscova. Pe de altă parte, Voronin, care a doua zi după vizita la Moscova, a participat la plenara PCRM a putut să speculeze anumite mesaje pe care le-ar fi preluat de la Medvedev spunând că: „Iată Rusia mizează pe noi în continuare și încercăm să obținem totul sau nimic de la cei care se numesc Alianța pentru Integrare Europeană”. Ei vor încerca să ducă lupta aceasta până la capăt, ori să obțină totul ori ar putea să piardă destul de mult. Sunt prea multe interese puse în joc pentru ca să cedeze pozițiile. Deci în acest context poate fi privită vizita la Soci a lui Voronin.

Corneliu Rusnac: Dl. Vrabie?

Radu Vrabie, Asociația pentru Politică Externă: puține aș mai avea de adăugat la ceia ce a afirmat dl. Nantoi și dl. Cristal, ceia ce mi se pare relevant la această vizită este că chiar dacă Președintele în Exercițiu Voronin, prin fapte ar încerca să arate că Moldova balansează între Uniunea Europeană și Rusia, de fapt ultimele acțiuni, pe parcursul ultimilor ani, demonstrează că R. Moldova iarăși este într-o dependență foarte mare de Federația Rusă. Practic în ultima perioadă Președintele Voronin a plecat la Moscova pentru nu știu care consultări, sau sfaturi, sau sprijin, ceia ce arată că în general în politica externă, așa numita balanță pe care încerca conducerea de la Chișinău să o demonstreze cam a eșuat.

2. O nouă politică a Rusiei în spațiul ex-sovietic

Corneliu Rusnac: În general, putem vorbi despre o nouă politică a Rusiei în spațiul ex-sovietic, inclusiv în RM, ținând cont și de ceea ce a pomenit mai sus dl. Cristal? Dl. Vrabie?

Sinteze și Dezbateri de Politică Externă

Buletin Săptămânal, Nr. 9, din 03.08.2009

Radu Vrabie: Mie mi se pare că politica externă a Federației Ruse, cel puțin de la venirea la conducere a lui Vladimir Putin s-a schimbat, a devenit un pic mai consecventă, un pic mai sistemică și încearcă să reacționeze la anumite schimbări care au loc în spațiul post-sovietic. Referitor la Moldova, până în 2003, până la renumitul memorandum Kozac, Rusia miza că R. Moldova este o țară exclusiv loială. După 2003 vedem că s-au schimbat anumite lucruri. Rusia a încercat mai multe metode de a-și păstra și a mări influența ei aici, inclusiv, mijloace, să spunem așa, tradiționale, pârghiile tradiționale pe care le au în Republica Moldova cum ar fi: conflictul Transnistrian, relațiile economice, dar și alte mijloace numite politica umanitară a Federației Ruse, direcția umanitară a politicii externe a Federației Ruse, prin alte instrumente cum ar fi mass-media, cum ar fi minoritățile etnice, cum ar fi relațiile culturale, anumite conferințe istorice. Și, în acest context, Asociația pe care o reprezintă elaborează acum un studiu împreună cu Centrul de Studii Est-Europene din Letonia prin care încearcă să prezinte această misiune umanitară a politicii externe rusești în Republica Moldova.

Oleg Cristal: W. Churchill spunea că: Anglia nu are prieteni și dușmani, sau dușmani veșnici, ea are interese veșnice. Acest lucru este valabil pentru oricare putere mondială. Prin urmare PCRm o perioadă de timp a fost un prieten fidel al Moscovei, câțiva ani a fost un dușman destul de important pentru Federația Rusă. Deci, putem să observăm că Rusia poate să-și schimbe atitudinea față de puterea de la Chișinău, asta nu înseamnă că își schimbă interesele. Ele sunt permanente în Republica Moldova. Deocamdată nu vedem oscilații importante a Federației Ruse în ce privește implicările direct în politica din Republica Moldova și explicația poate fi simplă, că există regiunea transnistreană a Republicii Moldova pe care ei o controlează integral. Ori având instrumentul Transnistria, care este teritorial, aproape 1/3 din teritoriul Republicii Moldova, nu pui o miză foarte importantă pe restul teritoriului, pentru că oricând poți să implici pârghia respectivă, având și alte elemente despre care vorbea dl. Vrabie anterior, cum ar fi mass-media, cum ar fi investițiile economice sau controlul economic asupra economiei Republicii Moldova, sursa energetică care poate fi transformată în armă, minorități importante plus mentalitatea apropiată, limba pe care o posedă majoritatea cetățenilor din Republica Moldova, biserica majoritar subordonată Patriarhiei ruse.

Deci, implicând toate pârghiile respective poți, cel puțin să menții sub un control anumit populația și teritoriul respectiv. Deci, Moscova probabil va avea o politică destul de echilibrată cu viitoarea putere de la Chișinău, indiferent care ar fi ea, fiind sigură că teritoriul respectiv nu poate să facă manevre gen Georgia, pentru că sunt și deosebiri între Republica Moldova și Georgia sau Ucraina de exemplu pentru că ceea ce se tem rușii mai mult este apropierea și aderarea la NATO. Ori Republica Moldova, teoretic, este foarte greu ca să adere la NATO, spre deosebire de Georgia sau Ucraina. Deci rușii pot să fie calmi din punctul ăsta de vedere. Economic, apropierea noastră de UE prezintă anumite deranjuri pentru Federația Rusă. Totodată, noi suntem atât ca piață dar și ca putere de producție economică foarte slabi și nu prezentăm un interes prea mare pentru Federația Rusă.

Oazu Nantoi: Îmi vine greu să completez cele spuse de colegi. Mergând spre acest studio, mă gândeam la paralele dintre diferite imperii care au dispărut. Eu spre deosebire de colegi, fiind mai în vârstă, țin minte anii "60 când se destrăma sistemul colonial și se observa un lucru amuzant între metropolă și

Sinteze și Dezbateri de Politică Externă

Buletin Săptămânal, Nr. 9, din 03.08.2009

fostele colonii. De exemplu, Commonwealth- Marea Britanie, lumea francofoniei - Franța și celelalte țări unde a rămas ca limbă franceza. Și, dacă sa le spunem lucrurilor pe nume, apoi Imperiul Rus și URSS tot au fost un imperiu. Dar, spre deosebire de cele 2 menționate, Franța și Marea Britanie, coloniile au fost în vecinătate imediată cu metropola. Și atunci, când imperiul s-a destrămat, în august 1991, au apărut procesele acestea centrifuge, deci fostele colonii au început să fugă de metropolă. Cu toate că s-ar părea metropola este foarte importantă ca furnizor de gaze naturale, de resurse energetice. Cu toate că ne leagă comunitatea de limbă pentru majoritatea celor mai în vârstă îndeosebi, cultura însușită în mare parte prin intermediul, prin filiera limbii ruse, spațiul informațional. Dar oricum, se observă aceste procese centrifuge și în Ucraina vecină, nemaivorbind de țările baltice.

Și în Republica Moldova sigur că există o dedublare a conștiinței omului de rând pe de o parte, Putin și Medvedev sunt cei mai populari politicieni, dar, totodată, circa 70% deja consideră că locul Republicii Moldova este în UE. Deci, este vorba de un proces, și eu văd acest proces ca, pe de o parte, în Federația Rusă clasa politică este obsedată de politica asta de luptă contra lumii monopolare cum ei declara. Cândva exista Tratatul de la Varșovia, Blocul NATO, URSS era o țară importantă care nu era de neglijat și avea sferile sale de influență și când colo a urmat procesul de ruinare a acestui sistem bipolar, rămas sistem monopolar în viziunea lor. Și acum, Rusia, din răsuputeri, încearcă să se declare ca unul dintre centre importante a geopoliticii mondiale și tinde, spre așa-zisa, politică multipolară. Și, în acest sens, Rusia atribuie un rol foarte important, în viziunea Rusiei, spațiului ex-sovietic. Aceasta se numește ”politica de standarde duble”.

Deci spațiul ex-sovietic este tratat ca zonă de interese specifice a Federației Ruse și războiul din Georgia, care a avut loc aproape exact un an în urmă, deci este o expresie a acestei politici și de aici apare și noțiunea de ... care nicidecum nu poate fi formulată în termeni juridici stricți, dar asta vorbește despre politica aceasta nostalgică în raport cu teritoriile pierdute. Dar eu vreau să spun că Rusia devine tot mai limitată în ceea ce privește instrumentarul, deoarece aceste procese centrifuge, ele sunt probabil obiective, deoarece, de exemplu, dacă vorbim despre Republica Moldova, cum spun eu de mai mulți ani, a nimerit în câmpul magnetic al UE, care este mult mai puternic și atractiv pentru omul de rând, care nu gândește în termeni geopolitici. Acele 4 libertăți care nu le oferă teoretic UE pentru omul de rând, pentru businessmanul de rând sunt mult mai atractive decât componenta umanitară a politicii externe a Federației Ruse formulate în concepția ceea care a fost adoptată în vara anului trecut. De aceea noi trăim într-o lume schimbătoare, Federația Rusă încearcă să-și promoveze interesele sale așa cum ea le vede. Rămâne de văzut în ce măsură noi, cetățenii acestei țări, suntem capabili să conștientizăm interesul nostru național și să-l promovăm în condițiile când Republica Moldova este un punct de interferență a diferitor țări de pe globul pământesc.

3. Rezolvarea problemei transnistrene versus ieșirea R. Moldova de sub influența Rusiei

Corneliu Rusnac: O eventuală rezolvare a problemei transnistrene ar însemna cumva și ieșirea Republicii Moldova de sub influența Rusiei, dl. Nantoi?

Sinteze și Dezbateri de Politică Externă

Buletin Săptămânal, Nr. 9, din 03.08.2009

Oazu Nantoi: Cum să vă spun, noi suntem ostatecii unor abordări, să spun așa, rectilinii. Asta se referă și la procesul politic din Republica Moldova unde operăm cu termeni dușmani, trădători, patrioți, iuda, etc., da?, în loc de dialog, consens, compromis. Dar și în problema Transnistriei, eu sunt acela, printre puținii dintre aceia care declară, de mai mulți ani, că nu atât Rusia este importantă în problema conflictului Transnistrian, pe cât responsabilitatea revine guvernărilor de la Chișinău. Ori, aceste guvernări de la Chișinău sânt formate în urma unor alegeri cât de cât libere și corecte. Deci, ceea ce avem la guvernare, este rezultatul alegerilor. Și dacă am avut pe parcursul aproape 20 de ani niște guvernări corupte în raport, prin intermediul Transnistriei, cum spun eu, în buzunarul lui Igor Smirnov, probabil este o listă lungă de patrioți implicați în contrabandă prin intermediul Transnistriei. Dacă avem o guvernare incompetentă, lipsită de voință politică, dacă avem niște parlamente care adoptă niște concepții ale securității naționale unde nici nu este indicată țara trupele care ilegal staționează pe teritoriul Republicii Moldova, apoi, despre ce noi vorbim?

Deci nu este vorba să arătam cu degetul spre Rusia și s-o declarăm vinovată de toate relele, noi trebuie să ne facem tema de acasă, și aici noi suntem, spre regret, repetenți. Iar eu vreau să expun un punct de vedere paradoxal, dacă, să sperăm, că se va ajunge la acest dacă vom avea o guvernare eficientă, democratică, cu o voință politică clară, atunci Rusia va avea motive să ne respecte, și aceasta deloc nu va însemna că noi vom fi anti-ruși. Da, Igor Smirnov va trebui să-și aleagă, adică, cum am scris eu într-un studiu de-al meu, prezența lui în stare de libertate pe teritoriul Republicii Moldova este incompatibilă cu soluționarea problemei transnistrene, dar să nu confundăm Clanul Igor Smirnov cu 2 feciorași a lui și cu furtul nesăbuit prin intermediul acestei zone necontrolate de nimeni, cu Federația Rusă și cu relațiile normale cu Federația Rusă. La urma urmei, țările baltice care au plecat din URSS, care sunt țări membre a NATO și a UE, dacă luăm la o parte animozitățile, spuma verbala din presă și unii patrioți din Duma de Stat, au relații interstatale normale, nemaivorbind de cele comerciale și businessul rusesc se simte confortabil în țările baltice și recent reprezentantul unui partid rusesc a fost ales primarul general în Riga, dar asta deloc nu înseamnă sfârșitul statalității letone. Deci noi pur și simplu suntem ostatecii unor calapoduri primitive, dar oricum, da, rezolvarea problemei transnistrene, eu aș fi spus, va însemna trecerea relațiilor moldo-ruse la un nivel calitativ nou, în baza unui respect reciproc, în baza normelor de drept internațional și în baza interesului reciproc.

Oleg Cristal: Eu, mai întâi de toate, aș vrea să evidențiez o idee despre care a vorbit dl. Nantoi la început. Dlu spunea că în Republica Moldova nu se vorbește despre negocieri, consens s.a.m.d. Este foarte regretabil că societatea noastră sau moldovenii au devenit fundamentalști, chiar dacă pare paradoxal și noi ne numim o națiune pașnică. Ori, la noi, noțiunea de consens are un sens deja peiorativ. Când vorbești despre consens mulți te tratează drept trădător, pe de o parte acest lucru. Pe de altă parte, tot noi vrem să devenim europeni. Ori înțelegem în mod foarte diferit ce înseamnă UE și noțiunea de european în sine. Cât privește interesele Federației Ruse în eventualitatea unei reglementări transnistrene, depinde cum va fi soluționată problema în cauză. În 2003, Federația Rusă a fost cea mai interesată ca soluția să fie una definitivă. Ne amintim memorandumul Kozac și ce a urmat după respingerea acestui document. Prin urmare, o soluție finală, depinde care poate fi, pentru că cu ajutorul Federației Ruse care este și mediator, și stat garant, chiar nu știu ce presupune, pentru ca în diferite situații în care am fost după 1992 încoace, statul garant s-a manifestat foarte ciudat. Poate să implementeze anumite mine cu efecte

Sinteze și Dezbateri de Politică Externă

Buletin Săptămânal, Nr. 9, din 03.08.2009

întârziate care pot exploda atunci când Republica Moldova reîntregită vrea să meargă pe o cale care îi este neconvenabilă Federației Ruse. Noi trebuie să pornim, așa cum spunea dl. Nantoi, de la interesele Chișinăului și a populației din Republica Moldova. Atunci, când interesele spun că problema poate fi soluționată de maniera care se propune, trebuie de aplicat formula respectivă. În cazul în care anumite interese sunt în contradicție cu suveranitatea și interese de integrare europeană a Republicii Moldova, unitatea țării, trebuie să amânăm, deși acum, să vorbim despre soluționarea problemei transnistrene, pe fundalul crizei politice de la Chișinău, este ca și cum am vorbi despre lansarea moldovenilor în cosmos în viitorii 10 ani.

Radu Vrabie: O să pornesc și eu de la afirmația dl. Nantoi cu guvernarea coruptă. Legat de conflictul Transnistrian, am impresia că după 2003, după refuzul de a semna sau forțarea de a nu semna memorandumul Kozak, și pedeapsa exemplară pe care i-a administrat-o după aceea Federația Rusă, conducerea Republicii Moldova suflă și în iaurt rece și se străduia ca toți pașii pe care îi face să nu-i supere cumva pe ruși, ceea ce undeva ușurează și sarcina Federației Ruse în acest sens. Și, în același timp, vorbind despre corupția care este prezentă în elita Republica Moldova, vedem că Republica Moldova preferă să accepte anumite credite neclare de la Federația Rusă fără a face reforme în dauna, pentru a face reforme și a primi niște bani în urma acestor reforme. Asta este probabil mai ușor. Însă aceasta, să spunem, dedublare, această încercare, această politică promovată până acum de conducerea de la Chișinău, face în mod paradoxal să fie am impresia, cum am spus, nerespectat și la Moscova și de către populația din Transnistria, pentru că, cel puțin din contactele mele pe care le am eu în Transnistria, deja situația nu mai este ca acum 10-15 ani. Populația din Transnistria nu-l susține univoc pe Igor Smirnov. În același timp, populația din Transnistria nu vede nici în Republica Moldova un om sau un partid politic care ar putea să-i atragă. De aceea avem o situație foarte interesantă când nici conducerea de la Tiraspol, administrația de la Tiraspol nu mai este un monolit. În același timp, nici Moldova nu are sau nu vrea să facă eforturi pentru a atrage populația de acolo. Și, atât timp cât vor continua aceste procese pe malul drept, va fi foarte greu să obținem ceva pe malul stâng.

4. Factorul rusesc în spațiul informațional al R. Moldova

Corneliu Rusnac: Cum se manifestă în prezent influența Rusiei în spațiul mediatic, informațional și ce consecințe ar putea avea această influență asupra securității naționale a Republicii Moldova? Și ce ar trebui să facă Republica Moldova pentru a-și asigura securitatea mediatică, dl. Cristal?

Oleg Cristal: Eu am lansat, mai mult timp în urmă, o idee care aparent nu este populară și chiar am fost atacat destul de dur. Mie mi se pare că Ucraina ce a făcut, a procedat corect când a interzis difuzarea posturilor rusești pe teritoriul Ucrainei, deși, după mine, au exagerat în cazul rețelelor de cablu. În Republica Moldova noi avem 4 frecvențe de stat, deocamdată difuzează 3 posturi de televiziune dintre care 2 sunt străine. Unul este din partea Federației Ruse, al doilea este din România. Ambele state au interese destul de importante în Republica Moldova și, dacă vrem să ne păstrăm statalitatea, noi trebuie să ținem cont de securitatea informațională, pentru că acum războaiele convenționale trec în istorie, acum sunt războaie mai întâi de toate informaționale și economice. Deci, urmează să decidem, păstrăm pe frecvența de stat 2 posturi străine sau nu. Pe lângă aceste frecvențe mai există o sumedenie de posturi

Sinteze și Dezbateri de Politică Externă

Buletin Săptămânal, Nr. 9, din 03.08.2009

care sunt retransmise zonal, posturi TV și radio ori prin cablu, bine, prin cablu ori prin satelit, fiecare cetățean decide care post de televiziune îl privește.

Oleg Cristal: Totuși, trebuie să avem o politică informațională destul de importantă pentru că, ceea ce vorbea dl. Nantoi, că la noi, paradoxal, rating-ul lui Medvedev și a lui Putin este cel mai înalt printre politicieni, nu este așa, pentru că ne uităm la credibilitatea surselor media și vedem că postul rusesc este principala sursă de informare. Ori, cetățeanul din Republica Moldova gândește cu capul crainicului de la Moscova, ceea ce va spune prezentatorul de știri de la Moscova, aceea va considera ca realitate cetățeanul din Republica Moldova. Acest lucru ne-l vrem? Dacă da, putem să păstrăm statu-quo-ul. Dacă nu, trebuie să schimbăm ceva.

Oazu Nantoi: În acest sens, îmi aduc aminte de experiența mea când am fost în Israel câțiva ani în urmă și fiind la niște prieteni în familie, ca de obicei, cât gospodina trebăluia la bucătărie, eu am fost lăsat în fața televizorului unde erau vreo 200 de canale de televiziune dintre care probabil vreo 50 erau cele arabe. Asta în Israel, care se afla într-o stare de război din momentul constituirii sale, dacă nu greșesc, în '48, deoarece sunt de o seamă cu statul acela. Deci asta este o abordare. Noi ne plângem că cetățeanul Republicii Moldova este manipulat de mass-media străine. Și cu adevărat, iată războiul din Georgia august 2008. În octombrie 2008 IPP din Moldova a realizat un barometru unde oamenii au fost întrebați cine este responsabil de conflictul dintre Rusia și Georgia. 20% din cei chestionați, pot greși, citesc din memorie, deci 20% au declarat că Rusia este de vină, 32% au declarat că Georgia este de vină, vreo 10% au declarat că SUA sunt de vină, pe urmă merge NATO și Abhazia și nu știu ce. Deci este vorba cu adevărat, cum a spus dl. Cristal, în ziua de azi, noi, fără ca să ne dăm seama, aproape permanent suntem subiecții unor războaie informaționale. Eu țin minte și cum reflecta canalul CNN începutul operațiunii NATO în Iugoslavia în '98, și războiul din Georgia, cum erau blocate site-urile, pe cât de dificil era să găsești surse de informație de alternativă. Dar aicea vreau să spun un alt moment, eu sunt contribuabil, eu plătesc bani în bugetul Republicii Moldova în schimb mie mi se oferă mizeria care se numește Instituția Publică națională Audiovizuală Campania "Teleradio Moldova".

Ei nu putem să închidem, să interzicem accesul undelor electromagnetice din partea canalelor care nu ne plac noua, cuiva nu-i place România, cuiva nu-i place Rusia, eu aș putea să am pretenții, obiecții față de Ucraina unde m-am născut, dar este, noi trăim într-o lume a concurenței, inclusiv în plan informațional. Eu nu am iluzii vis-a-vis de potențialul societății ca statul moldovenesc de a concura cu SUA în domeniul economic, dar noi trebuie să avem un canal de televiziune național public ca să ofere o alternativă cetățeanului Republicii Moldova: ce se întâmplă cu Transnistria, ce se întâmplă în relațiile dintre Comrat și Chișinău, ce se întâmplă în relațiile dintre Chișinău și București, de ce atâtea probleme nerezolvate timp de aproape 20 de ani dintre 2 țări vecine cum este Ucraina și Republica Moldova, s.a.m.d. În asemenea situații, atunci eu aș putea să consider că noi tema de acasă ne-am făcut-o. Noi venim cu poziția noastră, cu viziunea noastră, cu interpretarea noastră a diferitor evenimente ce ating interesele noastre naționale. Dar, da, există o problemă în stat în proces de edificare cum este Ucraina, cum este Republica Moldova, cum trebuie să se poziționeze în raport cu sursele de informație din fosta metropolă, da?, să precizăm, care tratează spațiul CSI prin prisma standardelor duble, ca un fel de state neîmplinite, cu nivelul de suveranitate determinat la Kremlin. Asta e alta problema.

Sinteze și Dezbateri de Politică Externă

Buletin Săptămânal, Nr. 9, din 03.08.2009

Dar eu prima parte a problemei, văd că noi aici trebuie să avem mass-media deschise, competitive, și cetățeanul trebuie să aibă acces la ele, ceea ce nu avem. Iar după aceasta, trebuie să avem dreptul moral să ne gândim bine pe cine, cărora le îngrădim accesul pe piața noastră informațională. Mă rog, “a la guerre comme a la guerre”.

Radu Vrabie: Nu sunt un specialist în mass-media, totuși, mi se pare, noi avem o lege care spune că trebuie să ai 70% producție locală, ceea ce face de altfel, în loc să faci ceea ce a spus dl. Nantoi, o televiziune locală, publică care să poată fi o sursă de informare alternativă, face de fapt să distrugă alte canale străine pe care le avem, pentru că aceste programe locale implementate acum în canalele retransmise, de fapt nu știu, nu cred că se bucură de nici o popularitate și nimeni nu se uită la producția locală. Un alt aspect, pe lângă ceea ce au spus colegii, este faptul că noi nu numai ne aflăm sub influența mass-mediei rusești, noi ne aflăm în general într-un spațiu informațional rusesc cam la multe aspecte ale vieții cotidiene, distracții, nu mai știu cum să-i zic. Cinematografele, discotecile, mă rog, cluburile de noapte, centrele comerciale, sunt de cele mai multe ori locurile unde se vorbește în limba rusă. Și la acest aspect eu cred într-adevăr că statul Republica Moldova ar putea să atragă mai multă atenție pentru a schimba un pic situația, pentru că de multe ori este foarte greu să nimeriți la un film să-l vezi în limba maternă, în limba română. Cât privește televiziunile, revenind la televiziuni, este bine că sunt foarte multe canale, însă este rău că au dispărut anumite programe TV străine care, atunci când ele erau, puteai să faci o comparație. Noi acum nu avem. Și pe lângă faptul că avem nevoie de o televiziune publică, de televiziuni locale în general, avem nevoie și de televiziuni străine, vestice, pentru a putea, din multitudinea de informație, să putem face anumite concluzii. Atunci când din 60 de canale în grila TV ai 45 rusești și restul de muzica este foarte greu să ...

Oazu Nantoi: Un mic exemplu, dacă îmi permiteți intervenția. După evenimentele din 7 aprilie, așa s-a întâmplat ca în raionul Taraclia într-o parte a raionului a început să recepționeze TV7. Aceasta a fost un șoc pentru populația din raionul Taraclia, care și-au dat seama, băi, stai frate, situația nu este chiar atât de simplă și primitivă cum ne prezentă nouă televiziunea publică. Oamenii au început să vină în ospetie la cei care priveau TV7, fără ca să fac publicitate acestui canal, mă rog, dar, deoarece au văzut ca o sursă mai credibilă de informație. Deci iarăși eu revin la ideea de concurență. Dar în ceea ce privește Republica Moldova, sigur că este o problemă gravă și anume societatea trebuie să fie învățată să gândească critic și să își asume responsabilitate pentru concluzia pe care o face, analizând informații obținute din mai multe surse.

Corneliu Rusnac: Din păcate timpul rezervat emisiunii noastre a expirat, dl. Nantoi, dl. Cristal, dl. Vrabie, eu vă mulțumesc foarte mult pentru prezența la acest program. Stimați ascultători eu, Corneliu Rusnac, vă reamintesc că a-ți ascultat o emisiune de discuții pe teme de politică externă, realizată cu suportul APE și finanțată de Fundația „Friedrich Ebert”. Aici vă spun la revedere și vă aștept săptămâna viitoare la un nou program. Pe curând!